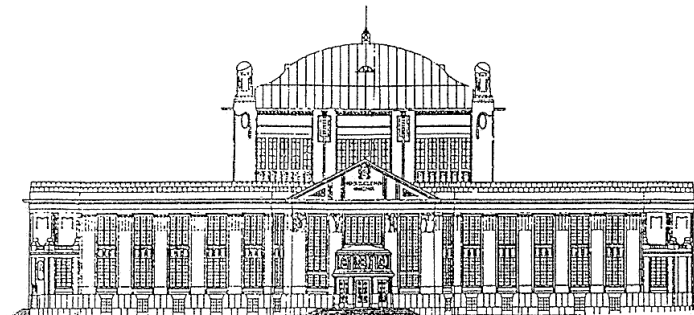

HRVATSKI DRŽAVNI ARHIV

**STRATEŠKI PROGRAM
ZNANSTVENIH ISTRAŽIVANJA
2015. – 2020.**

Zagreb, prosinac 2014.

Sadržaj

1. Uvod	3
1.1. Svrha osnivanja i djelatnost HDA	3
1.2. Misija.....	3
1.3. Vizija	4
2. Analiza znanstvenog potencijala i položaja HDA.....	5
2.1. Organizacija i ljudski resursi	5
2.2 Prostor i oprema	6
2.3 Suradnja s drugim organizacijama	6
2.4. SWOT analiza	7
3. Strateški ciljevi.....	10
4. Očekivani ishodi strateškog programa znanstvenih istraživanja	11
5. Planirane teme istraživanja.....	13
6. Plan organizacijskog razvoja.....	18
7. Pokazatelji uspješnosti.....	20
8. Financijski plan.....	21

1. Uvod

1.1. Svrha osnivanja i djelatnost HDA

Hrvatski državni arhiv javna je ustanova čiji je osnivač Republika Hrvatska. Počeci današnjeg HDA simbolički se vežu uz 1643. godinu, kada je temeljem saborske odluke izrađena posebna škrinja povlastica Kraljevine u kojoj su čuvane zemaljske isprave, povlastice i zakonske odredbe. Nakon Hrvatsko-ugarske nagodbe Kraljevski zemaljski arhiv postaje pomoćni ured Zemaljske vlade, koja 1870. donosi Zakon o Zemaljskom arhivu u Zagrebu. Od 1923. arhiv djeluje kao samostalna ustanova. Po osamostaljenju Republike Hrvatske postaje matična ustanova nacionalne arhivske službe i djeluje pod nazivom Hrvatski državni arhiv.

Djelatnost arhiva uređena je Zakonom o arhivskom gradivu i arhivima (NN 95/97). HDA je nadležan za arhivsko gradivo središnjih državnih tijela i drugih institucija od značaja za državu u cjelini. Kao matična ustanova javne arhivske službe pruža potporu drugim arhivima i ustanovama koje čuvaju arhivsko gradivo. Arhiv trenutno skrbi za oko 26.000 dužnih metara gradiva i za nacionalni filmski fond, osigurava korištenje gradiva, prikuplja, obrađuje, istražuje i evidentira arhivsko gradivo, obavlja konzerviranje, restauriranje i zaštitno snimanje gradiva, vodi programe obrazovanja i stručnog usavršavanja u arhivskoj struci, izdaje stručne publikacije i obavlja druge poslove u arhivskoj djelatnosti utvrđene Zakonom.

Polazeći od zakonom utvrđenih zadaća i nadležnosti arhiv obavlja znanstvenu djelatnost na područjima informacijskih znanosti i povijesti. U okviru znanstvene djelatnosti surađuje s drugim znanstvenim organizacijama u zemlji i inozemstvu.

1.2. Misija

Naša je misija dugoročno očuvati dokumentacijsku baštinu od javnog značaja, omogućiti i poticati njezino korištenje te učenje iz našeg povijesnog iskustva.

Naša je osnovna zadaća identificirati vrijedno arhivsko gradivo koje nastaje radom institucija za koje smo nadležni, trajno ga sačuvati i učiniti lako dostupnim svakom korisniku. Na taj način skrbimo za zaštitu arhivskog gradiva kao dijela nacionalne kulturne i povijesne baštine, doprinosimo kulturnom životu i informiranosti građana te olakšavamo pojedincima i organizacijama da ostvare svoja prava i interese.

1.3. Vizija

Arhivsko gradivo stvaramo i čuvamo da bi njegovim korištenjem nastala nova vrijednost za društvo, organizacije ili pojedince. Ta vrijednost može biti poslovna, simbolička, osobna ili društvena.

Primjerenim dokumentiranjem društva, njegovih ustanova i funkcija, laganim i kvalitetnim pristupom dokumentaciji i njezinim raznolikim korištenjem želimo osigurati da svaka osoba ima priliku promišljati prošlost te njezinim razumijevanjem stvarati nove vrijednosti za budućnost.

Naša je vizija dokumentacijska baština široko korištena za upoznavanje i vrednovanje našeg povijesnog iskustva te razumijevanje naslijeđenih i stvaranje novih vrijednosti za društvo, zajednice i pojedince.

Na području znanstvene djelatnosti želimo postati vodeće regionalno središte u polju informacijskih znanosti te i nadalje pružati kvalitetnu podršku povijesnim istraživanjima.

2. Analiza znanstvenog potencijala i položaja HDA

2.1. Organizacija i ljudski resursi

U Hrvatskom državnom arhivu stalno je zaposleno nešto više od 160 zaposlenika, od čega oko 2/3 stručnog osoblja na području arhivistike i drugih informacijskih znanosti, povijesti i u manjoj mjeri drugih disciplina vezanih uz pojedine radne procese u arhivu. Iako znanstvena djelatnost nije glavna djelatnost arhiva, ona čini važnu sastavnicu djelatnosti u zaštiti, istraživanju i korištenju arhivskog gradiva te u postizanju strateških ciljeva arhiva u cjelini. Stoga arhiv kontinuirano ulaže u razvoj kapaciteta za znanstveni rad, obrazovanje i razvojne projekte na područjima arhivistike i drugih informacijskih znanosti i povijesti. U arhivu je osam zaposlenika u stalnom radnom odnosu s akademskim stupnjem doktora znanosti te šest s akademskim stupnjem magistra znanosti.

Sadašnji ustroj HDA:

I. ODJEL ZA ZAŠTITU I OBRADU ARHIVSKOG GRADIVA

- Odsjek za starije i vojno arhivsko gradivo
- Odsjek za novije arhivsko gradivo
- Odsjek za moderno arhivsko gradivo
- Odsjek za suvremeno arhivsko gradivo
- Odsjek za gradivo političkih stranaka i udruga
- Odsjek za gradivo obitelji, pojedinaca i arhivske zbirke
- Odsjek za zaštitu arhivskoga gradiva

II. ODJEL ZA INFORMACIJE I KOMUNIKACIJU

- Korisnička služba
- Odsjek za matičnu, razvojnu i dokumentacijsku službu
- Odsjek za kulturno prosvjetne aktivnosti
- Odsjek za gradivo izvan arhiva
- Knjižnica

III. ODJEL OPĆIH I RAČUNOVODSTVENIH POSLOVA

- Odsjek za financijsko-knjigovodstvene poslove
- Odsjek za pravne, kadrovske i opće poslove
- Odsjek za tehničke poslove

IV. ODJEL ZA INFORMATIČKE TEHNOLOGIJE

V. SREDIŠNJI LABORATORIJ ZA KONZERVACIJU I RESTAURACIJU

- Odsjek za konzervaciju i restauraciju
- Knjigovežnica

VI. SREDIŠNJI FOTOLABORATORIJ

- Mikroteka i fototeka
- Tehnički odsjek

VII. HRVATSKI FILMSKI ARHIV

- Odsjek za obradu filmskog, video i fono gradiva
- Odsjek za zaštitu i restauraciju filmskog gradiva

VIII. ODJEL NADBISKUPIJSKOG ARHIVA U ZAGREBU

IX. ODJEL METROPOLITANSKA KNJIŽNICA ZAGREBAČKE NADBISKUPIJE

2.2 Prostor i oprema

Arhiv raspolaže s oko 17.000 m² radnog, spremišnog i laboratorijskog prostora u nekoliko objekata u Zagrebu i okolici. Za obavljanje znanstvene djelatnosti na raspolaganju su dva opremljena laboratorija (konzervacija i restauracija te fotografija i reprografija) površine oko 700 m², 20 radnih prostorija za znanstveno i suradničko osoblje, 3 multimedijalne prostorije, 3 čitaonice i nekoliko višenamjenskih prostorija koje se mogu koristiti po potrebi.

U knjižnici HDA istraživačima je dostupno oko 160.000 jedinica građe. U strukturi knjižnog fonda osobito su zastupljene publikacije s područja arhivistike i bliskih disciplina te nacionalne povijesti i pomoćnih povijesnih znanosti.

2.3 Suradnja s drugim organizacijama

U obavljanju djelatnosti arhiva značajnu ulogu ima suradnja s drugim ustanovama i organizacijama. S Filozofskim fakultetom Sveučilišta u Zagrebu arhiv je sklopio ugovor o suradnji u izvođenju dijela studijskih i stručnih programa te suradnji na znanstveno-istraživačkim projektima. Temeljem ovog ugovora zaposlenici arhiva izvode dio nastave na studiju arhivistike, odnosno informacijskih znanosti, organiziraju stručnu praksu i daju doprinos unapređenju kvalitete studija. Arhiv je s Filozofskim fakultetom i jedan od partnera u međunarodnom znanstvenom projektu InterPares Trust. S Institutom „Ruđer Bošković“ sklopljen je sporazum čija je svrha unaprijediti primjenu suvremenih metoda u očuvanju pokretnih kulturnih dobara.

2.4. SWOT analiza

Okruženje u kojem HDA djeluje mijenja se dosta brzo i na više načina. Informacijske i komunikacijske tehnologije mijenjaju način na koji organizacije djeluju, proizvode dokumentaciju i upravljaju njome. Ubrzani prijelaz prema elektroničkim sustavima i uslugama podržavaju brojne inicijative kao što su one na području razvoja elektroničkog poslovanja. Usluge i sadržaji koje arhivi nude šire se ili migriraju u područje elektroničkih usluga.

Kada je riječ o znanstvenoj djelatnosti arhiva i sličnih ustanova, pored utjecaja informacijskih i komunikacijskih tehnologija značajnu ulogu ima visok stupanj konvergencije disciplina u pojedinim područjima istraživanja koji za posljedicu ima i brži prijenos ili razmjenu koncepata, normi i modela, što često predstavlja stanovit izazov za organizacije.

Prednosti

- HDA je vodeća ustanova u RH u svojoj djelatnosti i jedna od vodećih u području informacijskih znanosti.
- Djelatnost arhiva je razgranata i opsežna što stvara široku bazu praktičnog rada i iskustva koja može podupirati i povezivati se sa znanstvenom djelatnošću.
- U HDA su zaposleni stručnjaci s različitih područja i s različitim profilima kompetencija. Takav profil zaposlenika potiče interdisciplinarnost u radu i istraživanju te olakšava povezivanje sa drugim srodnim djelatnostima i istraživačkim programima.
- Arhiv je razvio suradnju s brojnim ustanovama u području kulture i znanstvenim organizacijama u RH. Predmet suradnje su u pravilu i stručni i znanstveni projekti od zajedničkog interesa.
- HDA raspolaže prostorom, opremom i infrastrukturom koja je potrebna za obavljanje znanstvene djelatnosti u područjima kojima se arhiv bavi. Znanstvena djelatnost arhiva može se osloniti na postojeće resurse koji se koriste za obavljanje drugih poslova iz nadležnosti arhiva.
- HDA je sudjelovao i sudjeluje u nekoliko složenijih međunarodnih razvojnih projekata, s partnerima iz većine zemalja EU.
- Stručna knjižnica je dobro opremljena i omogućuje pristup temeljnoj i recentnoj stručnoj literaturi.

Slabosti

- Organizacija znanstvene djelatnosti nije dovoljno jasno definirana u okviru djelatnosti arhiva u cjelini i njegova ustroja.
- Zaposlenici koji se bave znanstvenim radom u pravilu obavljaju i druge stručne poslove, i to u većem dijelu radnog vremena, što može utjecati na fokusiranost i dinamiku znanstvenog rada.
- Mobilnost istraživača i stručnih suradnika vrlo je mala. Nije razvijena razmjena stručnjaka s drugim organizacijama, unatoč zajedničkim projektima kojih ima.
- Ne postoji sustav stimuliranja i nagrađivanja izvrsnosti.
- Rad istraživača nije u dovoljnoj mjeri homogen i usmjeren prema postizanju jasnih dugoročnih ciljeva. Podložan je kratkoročnim promjenama u pogledu dostupnih resursa.
- Nedostaje stručnjaka u pojedinim novijim područjima istraživanja.

Mogućnosti

- Raste interes za kulturnu baštinu i njeno korištenje ne samo u istraživanju, nego i u stvaranju novih inovativnih sadržaja i usluga, u kulturnom turizmu i tzv. kulturnim industrijama i dr.
- Ulazak u Europsku Uniju olakšava povezivanje s partnerskim ustanovama i organizacijama, pokretanje novih ili uključivanje u postojeće istraživačke programe ili projekte te pristup novim izvorima sredstava.
- U upravi i drugim javnim službama postoji potreba za stručnom podrškom u unapređenju načina na koji se upravlja dokumentacijom koja nastaje i koristi se u poslovanju.
- Područja istraživanja kojima se arhiv bavi postala su u većoj mjeri multidisciplinarna i otvorena prema drugim bliskim ili povezanim područjima što širi područje moguće istraživačke djelatnosti i suradnje s drugim organizacijama.
- Informacijske i komunikacijske tehnologije, a posebno digitalizacija poslovnih procesa i pripadajuće dokumentacije, potiču razvoj i primjenu složenijih i inovativnih koncepata u gospodarenju informacijskim resursima.

Prijetnje

- U područjima istraživanja kojima se arhiv bavi raste konkurencija, uključuju se organizacije koje se primarno ne bave arhivskom djelatnošću u užem smislu što može utjecati na razinu kompetitivnosti i vidljivosti arhiva.
- Nepovoljna financijska klima i mogući zahtjevi za smanjenjem troškova djelatnosti, uz istovremeno naglašenu percepciju arhiva kao ustanova koje prvenstveno čuvaju arhivsko gradivo i daju ga na korištenje, mogu negativno utjecati na resurse dostupne za programe znanstvene djelatnosti.
- Nema jasne i cjelovite politike razvoja sustava gospodarenja informacijskim i dokumentacijskim resursima u javnim službama.
- Uslijed razvoja informacijskih i komunikacijskih tehnologija, novih koncepata i normi dolazi i do bržeg zastarijevanja kako rezultata razvojnih projekata, tako i baze kompetencija koje su potrebne u pojedinim područjima istraživanja.

3. Strateški ciljevi

Strateškim planom Hrvatskog državnog arhiva utvrđeni su strateški ciljevi koji se odnose na djelatnost arhiva u cjelini. Osnovna je zadaća arhiva arhivsko gradivo učiniti dostupnijim i bližim korisnicima te osigurati da bude dugoročno očuvano i iskoristivo. Kroz suradnju sa stvarateljima gradiva i drugim zainteresiranim organizacijama želimo doprinijeti kvaliteti upravljanja dokumentacijom u javnim službama.

Znanstvena djelatnost arhiva ima važnu ulogu u ostvarivanju navedenih strateških ciljeva. Ona doprinosi sposobnosti arhiva da razvija svoju djelatnost i usluge, da kao matična ustanova arhivske službe u RH unapređuje metodologiju i norme stručnoga rada u arhivima i da jača suradnju s drugim ustanovama i organizacijama posebice u zajedničkim razvojnim projektima.

Slijedom navedenoga, strateški ciljevi Hrvatskog državnog arhiva na području znanstvene djelatnosti su:

1. Postati regionalno središte izvrsnosti na području informacijskih znanosti
2. Povećati doprinos arhiva razvoju i primjeni suvremenih koncepata gospodarenja informacijskim i dokumentacijskim resursima u RH, posebice u javnom sektoru
3. Povećati sposobnost arhiva za povezivanje s drugim znanstvenim, kulturnim, i gospodarskim subjektima na pripremi i realizaciji razvojnih projekata
4. Doprinijeti razvoju povijesnih istraživanja kroz povećanje dostupnosti i iskoristivosti arhivskog gradiva.

4. Očekivani ishodi strateškog programa znanstvenih istraživanja

U odnosu na pojedine ciljeve ovog Strateškog programa znanstvene djelatnosti u razdoblju do 2020. godine očekuju se sljedeći ishodi:

1. Postati regionalno središte izvrsnosti na području informacijskih znanosti
 - Povećat će se broj i kvaliteta znanstvenih i stručnih radova zaposlenika i suradnika arhiva. Do 2020. godine broj objavljenih radova bit će udvostručen.
 - Održat će se sposobnost arhiva da sudjeluje u izvođenju nastave i u razvoju visokoškolskih obrazovnih programa na području informacijskih znanosti.
 - Unaprijedit će se organizacijski okvir i povećati opseg znanstvene djelatnosti arhiva. Do 2020. udvostručit će se udio znanstvene djelatnosti u ukupnoj djelatnosti arhiva.
 - Poboljšat će se vidljivost istraživačkog rada arhiva predstavljanjem na domaćim i međunarodnim skupovima i putem drugih oblika komuniciranja sa stručnom zajednicom i javnošću.
2. Povećati doprinos arhiva razvoju i primjeni suvremenih koncepata gospodarenja informacijskim i dokumentacijskim resursima u RH, posebice u javnom sektoru
 - Povećat će se sposobnost arhiva za izradu stručnih projekata i studija na području upravljanja informacijama i dokumentacijom za naručitelje iz javnog i privatnog sektora.
 - Ubrzat će se uvođenje novih normi, koncepata i alata relevantnih za obradu, predstavljanje, zaštitu i korištenje arhivskog gradiva u arhivskoj službi u RH u cjelini.
 - Osnažit će se matična uloga HDA u arhivskoj službi u RH.
3. Povećati sposobnost arhiva za povezivanje s drugim znanstvenim i kulturnim organizacijama na pripremi i realizaciji razvojnih projekata
 - Povećat će se međunarodna komponenta u okviru znanstvene djelatnosti arhiva (međunarodni projekti, mobilnost istraživača, međunarodni skupovi, objavljivanje u znanstvenim ili stručnim publikacijama).
 - Osigurat će se sposobnost za sudjelovanje u svim važnijim razvojnim projektima na nacionalnoj razini u AKM zajednici.
 - Povećat će se opseg suradničkih projekata i broj istraživača uključenih u takve projekte.

4. Doprinijeti razvoju povijesnih istraživanja kroz povećanje dostupnosti i iskoristivosti arhivskog gradiva.

- Povećat će se dostupnost arhivskog gradiva za istraživanje. Do 2020. godine bit će dostupno dvostruko više gradiva u digitalnom obliku.
- Osigurat će se podrška istraživačima iz RH u dva centra izvan RH u kojima se čuvaju osobito značajni izvor za hrvatsku povijest.
- Povećat će se broj objavljenih radova i izlaganja na znanstvenim skupovima s područja povijesti.
- Osigurat će se uvjeti za podršku studijskim programima povijesti i drugim programima koji uključuju istraživanje u arhivima ili upoznavanje s arhivskim gradivom (suradnja u nastavi, podrška u istraživanju, stručna praksa i sl.).

5. Planirane teme istraživanja

Naslov teme	Arhivi u digitalnom društvu
Ciljevi i sadržaj istraživanja	<p>Ovo područje istraživanja obuhvaća nekoliko uže definiranih tema ili predmeta istraživanja vezanih bilo uz upravljanje gradivom u elektroničkom obliku, bilo uz digitalizaciju usluga arhiva i djelovanje arhiva u komunikacijskom prostoru koji otvaraju digitalne tehnologije. Dva su glavna cilja istraživanja na ovom području:</p> <ul style="list-style-type: none"> - unaprijediti sposobnost arhiva i drugih organizacija da dugoročno zaštite elektroničku dokumentaciju i očuvaju njezin integritet, vjerodostojnost i iskoristivost - unaprijediti metodologije i alate za oblikovanje i komuniciranje arhivskih sadržaja i usluga. <p>Istraživanje će biti usmjereno na pitanje shema metapodataka, razvoja kataložnih pravila i ontologija u upravljanju digitalnim informacijskim resursima. Arhiv je s matičnim ustanovama na područjima muzejske i knjižnične djelatnosti i s fakultetima na kojima postoji studij informacijskih znanosti već sklopio sporazum o izradi novih pravila za katalogizaciju koja se trebaju temeljiti na uskladivim ili integriranim konceptima predstavljanja, strukturiranja, opisa i pretraživanja informacijskih izvora. Istraživanje će obuhvatiti analizu i vrednovanje različitih konceptualnih modela i ontologija koji se danas nude, s naglaskom na one koji su zastupljeniji u AKM zajednicama, pitanje njihove interoperabilnosti i odnosa prema <i>linked data</i> i <i>open data</i> načelima, pitanje normiranog nazivlja i normativne kontrole te pitanja vezana uz vizualizaciju podataka.</p> <p>Drugi je predmet istraživanja u ovom području dugoročno očuvanje integriteta, vjerodostojnosti i iskoristivosti dokumentacije u elektroničkom obliku. Arhiv je uključen u jedan od vodećih međunarodnih projekata na ovom području InterPARES Trust koji vodi University of British Columbia u okviru kojeg se istražuju tehnološki, pravni, poslovni i socijalni aspekti ili rizici koji mogu utjecati na dugoročno očuvanje vjerodostojnosti elektroničkih dokumenata.</p> <p>S obzirom na to da dugoročno očuvanje elektroničkih dokumenata u velikoj mjeri ovisi o obilježjima informacijskih sustava u kojima ti dokumenti nastaju, istraživanje će se usmjeriti i na pitanje normi i postupaka u spisovodstvu i način na koji se oni implementiraju u informacijskih sustavima koji se koriste u poslovanju, s naglaskom na upravi i javnim službama. Poseban cilj u ovom segmentu istraživanja bit će izrada preporuka ili smjernica za reviziju propisa</p>

	i normi koji u RH trenutno uređuju ovo područje te preporuka za primjenu mjera i aktivnosti relevantnih za dugoročno očuvanje integriteta i vjerodostojnosti elektroničkih dokumenata.
Očekivani doprinos	Rezultati ovog istraživanja doprinijet će sposobnosti arhiva i stvaratelja arhivskog gradiva da dugoročno zaštite i očuvaju gradivo u elektroničkom obliku. Unaprijedit će kvalitetu mrežnih kataloga i digitalnih zbirki i olakšati njihovo publiciranje na relevantnim međunarodnim portalima. Očekuje se da će doprinijeti i uvođenju suvremenijih normi i postupaka u uredskom poslovanju javnih službi u RH.

Naslov teme	Načela i propisi o zaštiti, dostupnosti i ponovnom korištenju informacija
Cilj i sadržaj istraživanja	<p>Pitanje zaštite, dostupnosti i pojedinih prava iskorištavanja informacija koje nastaju radom javnih službi ili su u njihovu posjedu uređeno je većim brojem propisa u EU i RH. Pri tome se polazi od nekoliko načela i pretpostavki koje se ne daju uvijek uskladiti i o kojima postoje različita pravna i druga stručna mišljenja. Pri tome je osobito važan odnos između načela javnosti i prava na pristup informacijama s jedne te zaštite privatnosti, pretpostavljenih javnih interesa i integriteta administrativnih i poslovnih postupaka s druge strane. Propisi koji su u ovom području doneseni u RH u proteklih petnaestak godina – i koji uglavnom prenose pravnu stečevinu EU – u određenoj su mjeri učinili neupotrebljivima pojedina rješenja sadržana u arhivskom zakonodavstvu. U proteklih nekoliko godina pokazalo se da u novijim propisima ima odredbi i zahtjeva koje je u praksi teško primijeniti s obzirom na stanje dokumentacije, kvalitetu podataka o njoj i općenito kvalitetu uredskog poslovanja, odnosno informacijskih sustava u kojima je dokumentacija nastala.</p> <p>Istraživanje u okviru ove teme usredotočit će se na pravna pitanja i odnos odredbi u različitim propisima koje uređuju dostupnost i prava iskorištavanja istih kategorija informacija koje nastaju radom tijela javne vlasti i drugih javnih službi, zatim na praktična ograničenja i poteškoće u primjeni pojedinih odredbi propisa koje proizlaze iz obilježja ili nedostataka spisovodstvenih sustava u javnim službama, te na načela i postupke obrade i odlučivanja o zahtjevima, uključujući i tzv. test razmjernosti suprotstavljenih interesa ili vrijednosti.</p> <p>Glavni su ciljevi ovog istraživanja jasnije identificirati i analizirati izvore neusklađenosti među odredbama različitih propisa koji uređuju dostupnost i prava iskorištavanja informacija u javnome sektoru, doprinijeti harmonizaciji propisa te razviti model za obradu</p>

	zahtjeva za uvid ili drugi oblik korištenja informacija u slučajevima u kojima se javljaju suprotstavljeni interesi u pogledu dostupnosti ili ograničenja uzrokovana stanjem dokumentacije.
Očekivani doprinos	Rezultati ovog istraživanja doprinijet će harmonizaciji propisa u RH koji uređuju zaštitu ili dostupnost pojedinih kategorija podataka te olakšati obradu zahtjeva za podacima.

Naslov teme	Izvori za hrvatsku povijest izvan RH
Cilj i sadržaj istraživanja	<p>Jedna od osnovnih zadaća javnih arhiva jest osigurati dostupnost izvora za istraživanje nacionalne, regionalne i lokalne povijesti, kulture, povijesti ideja i tradicije u različitim područjima života. Osim izvora u RH, za većinu ovih tema važni se izvori čuvaju u stranim arhivima i pojedinim drugim ustanovama u drugim zemljama, osobito u onima s kojima je današnja Hrvatska činila isto državno-pravno područje. Istraživanje izvora za hrvatsku povijest izvan Republike Hrvatske usredotočeno je na centre kao što su Beč, Budimpešta, Beograd, Venecija, Trst i nekoliko drugih gradova u susjednim zemljama. Pojedini centri koje valja istražiti nalaze se i u drugim zemljama, bilo da se radi o susjednim zemljama ili onima koje su u određenim povijesnim razdobljima znatnije utjecale na prilike na današnjem prostoru RH.</p> <p>Drugo specifično područje istraživanja čini arhivsko gradivo hrvatskog iseljeničtva. Arhiv je u proteklom razdoblju evidentirao i dijelom prikupio vrijedne cjeline gradiva pojedinaca i udruga te poticao daljnje istraživanje izvora koji se mogu naći u drugim zemljama. Ove aktivnosti treba nastaviti i u narednom razdoblju. Pri tome težište istraživačkih aktivnosti treba biti na kontaktu i suradnji s motiviranim pojedincima i udrugama.</p> <p>Istraživanje će obuhvatiti pregled i prikupljanje mrežno dostupnih izvora o gradivu u relevantnim stranim arhivima i kraća ciljana istraživanja gradiva u nekoliko arhiva, prije svega u Beogradu i Beču. Kroz suradnju s istraživačima iz drugih ustanova nastojat će se da rezultati (podaci o gradivu, popisi, digitalne kopije) njihovih istraživanja budu dostupni ostalim istraživačima i drugim korisnicima gradiva u arhivima.</p> <p>U razdoblju do 2018. godine jedan od prioriteta u istraživanju bit će gradivo koje se odnosi na Prvi svjetski rat. Takvoga je gradiva u arhivima u RH razmjerno malo, što je posljedica ondašnjega državnog uređenja, a rijetke su i sustavno sačuvane cjeline gradiva vojne provenijencije iz toga razdoblja. Istraživanje će se u ovom dijelu usredotočiti na suradnju s Državnim arhivom Republike Austrije među čijim se fondovima i zbirkama nalazi najvrednije i najsustavnije sačuvano gradivo iz Prvog svjetskog rata koje se odnosi i na</p>

	postrojbe koje su se popunjavale s hrvatskog područja. Očekuje se da će uskoro biti sklopljen poseban sporazum koji će omogućiti otvaranje stalnog hrvatskog arhivskog predstavništva pri Državnom arhivu u Beču čija će zadaća biti da sustavno istražuje gradivo u ovom arhivu i pruža podršku istraživačima iz RH.
Očekivani doprinos	Arhivsko gradivo u stranim arhivima koje je osobito relevantno za proučavanje hrvatske povijesti bit će lakše dostupno istraživačima iz RH što bi trebalo intenzivirati istraživanja pojedinih područja povijesnih istraživanja. U dijelu koji se odnosi na arhive u Beogradu, rezultati ovog istraživanja doprinjet će i postupku sukcesije državnih arhiva bivše Jugoslavije.

Naslov teme	Povijest institucija u RH
Cilj i sadržaj istraživanja	<p>Doprinos arhiva povijesnoj znanosti dobrim se dijelom zasniva na istraživanju podataka o radu, nadležnostima i utjecaju brojnih institucija – prije svega javnih – koje su u prošlosti djelovale ili još uvijek djeluju na području RH. Za razliku od ciljanih tematskih istraživanja kakva uglavnom provode druge organizacije i istraživači, cilj je ovog istraživanja sustavno pokriti organizaciju, strukturu i djelatnost javnih službi u pojedinim povijesnim razdobljima, na određenome zemljopisnom području ili u određenom području djelatnosti. Istraživanje u okviru ove teme obuhvaća pregled i sistematizaciju podataka iz arhivskog gradiva koje je nastalo djelovanjem samih institucija, obradu propisa, odluka i drugih normativnih akata kojima je bila uređena djelatnost institucija te obradu i sistematizaciju podataka koji su dostupni u stručnoj literaturi.</p> <p>Pored podataka o pojedinim institucijama i skupinama institucija u pojedinim područjima djelatnosti istraživanje obuhvaća i analizu njihovih međusobnih odnosa, raspodjelu i povezanost njihovih nadležnosti, pitanje predništva i sljedništva u pravnom i funkcionalnom smislu te odnos između formalne i stvarne raspodjele nadležnosti. Rezultat istraživanja tako nisu samo opisi i analize pojedinih institucija ili skupina institucija, nego i baza podataka koja prikazuje njihovu umreženost, pravne i funkcionalne veze, odnose nadležnosti i utjecaja te osnivanje, prijenose i prekide djelatnosti u pojedinim područjima.</p> <p>Istraživanje institucija obuhvaća i istraživanje i evidentiranje izvora o njihovoj djelatnosti te drugih radova o njima. Time se istraživačima olakšava pristup i drugim izvorima koji su komplementarni samome gradivu koje je nastalo djelovanjem pojedine institucije.</p> <p>Rezultati istraživanja ugrađuju se o obavijesna pomagala za arhivsko gradivo institucija o kojima je riječ, dijelom</p>

	sistematiziraju u normativnoj bazi podataka o pravnim i fizičkim osobama i objavljuju u publikacijama arhiva i drugih izdavača.
Očekivani doprinos	<p>Rezultati ovog istraživanja u prvom redu pojednostavljaju i olakšavaju povijesna istraživanja koja provode korisnici arhivskog gradiva i drugi istraživači. Također doprinose identifikaciji kako relevantnog gradiva, tako i područja koja su slabo dokumentirana ili je izvorno gradivo slabo sačuvano. Na temelju takvih podataka istraživači se usmjeravaju na druge komplementarne izvore, ukoliko postoje, odnosno upućuje ih se na nedovoljno poznata ili istražena područja.</p> <p>Normativna baza podataka koja nastaje kao kumulativni rezultat istraživanja povijesti institucija važan je alat za pretraživanje gradiva.</p>

6. Plan organizacijskog razvoja

Pored znanstvene djelatnosti arhiv obavlja druge funkcije koje proizlaze iz vrijednosti arhivskog gradiva kao kulturnog dobra i informacijskog resursa koji je značajan za ostvarivanje brojnih drugih osobnih, pravnih i poslovnih interesa organizacija i pojedinaca. Gledano u cjelini, organizacijski resursi HDA usmjereni su većim dijelom na funkcije koje se odnose na zaštitu i obradu gradiva, usluge korisnicima i podršku stvarateljima i imateljima gradiva izvan arhiva u upravljanju njihovim gradivom. Organizacijski razvoj arhiva posljednjih je godina usmjeren na podizanje kvalitete i opsega usluga korisnicima, digitalizaciju gradiva i jačanje prisutnosti vlastitih sadržaja i usluga u digitalnom okruženju i razvoj stručnih kompetencija.

Ovaj plan organizacijskog razvoja odnosi se na znanstvenu djelatnost arhiva i ne uključuje druga područja djelatnosti arhiva. Ta su područja na odgovarajući način obuhvaćena drugim programskim dokumentima arhiva.

1. Jačanje stručnih i istraživačkih kapaciteta

Proteklih je godina arhiv uložio značajna sredstva u razvoj stručnih i istraživačkih kapaciteta kojima raspolaže. Broj zaposlenika sa stečenim akademskim zvanjem doktora znanosti je udvostručen, pri čemu su uglavnom pokrivena potrebe arhiva za istraživačkim osobljem na području povijesnih znanosti, a dijelom i na području informacijskih znanosti.

Imajući u vidu područja istraživanja koja su u sljedećem razdoblju osobito važna za razvoj arhiva, ostaje potreba za daljnjim razvojem istraživačkih kapaciteta na pojedinim područjima informacijskih znanosti, u primjeni informacijskih tehnologija u upravljanju dokumentacijom, na području dugoročnog očuvanja elektroničkih dokumenata i u razvoju naprednih mrežnih usluga.

U narednom razdoblju ne očekuje se mogućnost zapošljavanja istraživačkog osoblja na novim radnim mjestima. Potrebi za istraživačima na pojedinim područjima od interesa za arhiv i dalje će se nastojati udovoljiti školovanjem, usavršavanjem i specijalizacijom postojećeg stručnog osoblja. Cilj je arhiva u sljedećem petogodišnjem razdoblju povećati broj istraživača za 20%, prvenstveno na područjima za koja je navedeno da su deficitarna.

2. Jačanje organizacijskog okvira za znanstvenu djelatnost arhiva

Jedna od slabosti u znanstvenoj djelatnosti arhive jest razmjerno velika disperziranost postojećih kapaciteta i skroman udio znanstvenog rada na većini radnih mjesta na kojima su zaposleni istraživači. Stoga je potrebno povećati udio znanstvenog rada u ukupnom radnom opterećenju istraživačkog osoblja te programski i organizacijski čvršće definirati

okvir za znanstvenu djelatnost arhiva kroz projektne grupe i organizacijsku jedinicu u kojoj će se u većoj mjeri koncentrirati znanstvena djelatnost.

3. Povećanje vidljivosti i utjecaja znanstvenog rada

Radovi koji su rezultat znanstvene djelatnosti arhiva objavljuju se u vlastitom stručnom časopisu, monografijama koje arhiv objavljuje i u određenoj mjeri u publikacijama drugih organizacija u RH. Njihova je vidljivost izvan RH i 2-3 susjedne zemlje vrlo skromna, dijelom i uslijed jezične barijere.

U narednom razdoblju potrebno je povećati broj i kvalitetu radova koji se objavljuju u znanstvenim i stručnim publikacijama drugih izdavača, kako u RH, tako i u drugim zemljama, s naglaskom na izdavačima i publikacijama koje su međunarodno relevantne.

4. Povećanje doprinosa znanstvene djelatnosti razvoju usluga arhiva

Znanstvena djelatnost arhiva doprinosi kvaliteti stručnog rada u HDA i drugim arhivima u RH u cjelini, kvaliteti usluga koje se nude korisnicima i podršci koju arhiv pruža stvarateljima i imateljima gradiva izvan arhiva u upravljanju i dugoročnom očuvanju njihove dokumentacije.

Posebice je potrebno unaprijediti digitalne mrežne usluge u korištenju i istraživanju gradiva, podršci stručnoj zajednici i drugim organizacijama u RH digitalizaciji gradiva i unapređenju mrežnih usluga arhiva te u upravljanju životnim ciklusom dokumenata. Znanstvena djelatnost arhiva bit će u većoj mjeri usredotočena na razvoj alata i metodologija u upravljanju i iskorištavanju informacijskih i dokumentacijskih resursa u javnom sektoru.

7. Pokazatelji uspješnosti

U razdoblju do 2020. godine očekuje se znatnije povećanje opsega i kvalitete znanstvene djelatnosti arhiva zahvaljujući povećanju broja istraživačkog osoblja, uključenosti u nekoliko većih međunarodnih i nacionalnih razvojnih projekata te povećanju ulaganja u znanstvenu djelatnost iz vlastitih i vanjskih izvora.

1. Objavljeni radovi

- Do 2020. godine broj objavljenih radova zaposlenika arhiva udvostručit će se, uz razmjerno ujednačen godišnji porast.
- Citatnost objavljenih radova povećat će se do 2020. godine za 30%.
- Povećat će se udio radova koji se objavljuju u stranim i međunarodno relevantnijim časopisima na oko 10% radova koji se objave u godini.

2. Razvojni i istraživački projekti

- Ukupan opseg rada na razvojnim i istraživačkim projektima povećat će se za 90%, od toga oko 50% na kooperativnim međunarodnim i nacionalnim projektima.
- Povećat će se broj istraživača iz arhiva koji su uključeni u razvojne i druge projekte za 50%.
- Ukupna razina izdvajanja za razvojne i istraživačke projekte udvostručit će se do 2020. godine.

3. Stručne usluge

- Opseg stručnih usluga koje arhiv pruža drugim organizacijama povećat će se za 50% mjereno u vrijednosti pruženih usluga.

4. Mobilnost

- Povećat će se vanjska i unutarnja mobilnost istraživača za 50% do 2020. godine.

8. Financijski plan

Napomena: Iznosi su navedeni u tisućama kuna.

		2015	2016	2017	2018	2019	2020
	PRIHODI						
1.	PRIHODI IZ DRŽAVNOG PRORAČUNA	365	465	505	585	590	710
1.1.	Za plaće zaposlenika	250	320	390	430	480	550
1.2.	Za troškove poslovanja	20	20	20	20	25	25
1.3.	Za znanstvene projekte	30	30	30	40	40	40
1.4.	Za organizaciju znanstvenih skupova						
1.5.	Za nabavu časopisa	25	25	25	25	25	25
1.6.	Za tekuće održavanje	40	40	40	40	40	40
1.7.	Za izgradnju i investicijsko održavanje						
1.8.	Za opremu		30		30		30
1.9.	Za drugo (specificirati)						
2.	PRIHODI IZ PRORAČUNA OSTALIH JAVNIH IZVORA	0	0	0	0	0	0
2.1.	Prihodi i pomoći od jedinica lokalne uprave i samouprave (specificirati za što)						
2.2.	Prihodi iz znanstvenih i drugih zaklada (primjerice Nacionalne zaklade za znanost) za istraživanja						
2.3.	Druge vrste (specificirati)						
3.	PRIHODI OD KAMATA	0	0	0	0	0	0
4.	PRIHODI OD VLASTITE DJELATNOSTI	90	110	160	190	230	250
4.1.	Prihodi od usluga (arhivska djelatnost)	70	90	120	150	180	200
4.2.	Prihodi od naručenih stručni i znanstvenih studija	20	20	40	40	50	50
4.3.	Prihodi od školarina						
4.4.	Prihodi od najma						

4.5.	Prihodi od trgovine (specificirati)						
4.6.	Ostale vrste prihoda (specificirati)						
5.	PRIHODI IZ DONACIJA ZA PROJEKTE/ISTRAŽIVANJA	90	70	70	70	80	80
	Projekti financirani iz :						
5.1.	EU fondova (međunarodni projekti: APEX, ENaRC)	60	40	40	40	50	50
5.2.	Ostalih međunarodnih izvora						
5.3.	Gospodarstva						
5.4.	Ostalo projektno financiranje	30	30	30	30	30	30
6	OSTALI (NESPOMENUTI) PRIHODI (specificirati)	0	0	0	0	0	0
A	UKUPNO PRIHODI POSLOVANJA	575	645	735	845	900	1.040

		2015	2016	2017	2018	2019	2020
	RASHODI						
1.	RASHODI ZA ZAPOSLENE	310	360	430	490	560	635
1.1.	Plaće za zaposlene	300	330	400	450	510	580
1.2.	Vanjski suradnici - honorari	10	30	30	40	50	55
1.3.	Ukupno ostalo (specificirati)						
2.	RASHODI ZA MATERIJAL I ENERGIJU	70	75	75	85	85	90
2.1.	Uredski materijal i ostali materijalni rashodi	30	30	30	35	35	40
2.2.	Laboratorijski materijal						
2.3.	Energija	30	30	30	30	30	30
2.4.	Materijal i dijelovi za tekuće i investicijsko održavanje	10	15	15	20	20	20
2.5.	Sitni inventar						
2.6.	Ukupno ostalo (specificirati)						
3.	RASHODI ZA USLUGE	25	15	25	45	25	55

3.1.	Telefon, pošta, prijevoz	10	10	10	10	10	10
3.2.	Usluge tekućeg i investicijskog održavanja				10		10
3.3.	Promidžba i informiranje				10		20
3.4.	Komunalne usluge						
3.5.	Zakup, najam						
3.6.	Intelektualne i osobne usluge (ugovori o djelu, honorari)	15	5	15	15	15	15
3.7.	Računalne usluge						
3.8.	Ukupno ostalo (specificirati)						
4.	RASHODI ZA NEFINANCIJSKU IMOVINU	70	90	95	105	110	120
4.1.	Poslovni objekti						
4.2.	Računalna oprema	40	50	50	60	60	70
4.3.	Laboratorijska oprema						
4.4.	Uredska oprema		10	10	10	10	10
4.5.	Komunikacijska oprema						
4.6.	Ostala oprema						
4.7.	Znanstvena infrastruktura/Literatura	30	30	35	35	40	40
4.8.	Ulaganja u postrojenja, strojeve i ostalu opremu						
4.9.	Dodatna ulaganja na građevinskim objektima						
4.10.	Ukupno ostalo (specificirati)						
5.	NAKNADE TROŠKOVA ZAPOSLENIMA	100	105	110	120	120	140
5.1.	Službena putovanja	50	55	55	60	60	70
5.2.	Stručna usavršavanja	50	50	55	60	60	70
5.3.	Ukupno ostalo (specificirati)						
6.	OSTALI NESPOMENUTI RASHODI POSLOVANJA						
6.1.	Premije osiguranja						
6.2.	Reprezentacija						
6.3.	Članarine						
6.4.	Bankarske i usluge platnog prometa						
6.5.	Kamate						
6.6.	Ostali financijski izdaci						

B	UKUPNO RASHODI POSLOVANJA	575	645	735	845	900	1040
C	Preneseno stanje iz prethodne godine	0	0	0	0	0	0
	UKUPNO STANJE 31.12. (A-B+C)	0	0	0	0	0	0